

Aan commissie 31 oktober 2022

Adviesnota

Datum	13 oktober 2022	Portefeuillehouder	B.J. van Vreeswijk
Documentnummer	1645325/1645326	Programma	Bestuur en belasting
Projectnummer		Afdeling	BDI
Bijlage(n)	4		
Onderwerp	Begroting 2023		

Voorstel

De commissie wordt gevraagd advies uit te brengen aan het college van d&h over:

- de beleidsbegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027, waarbij het college voorstelt om op twee punten af te wijken van de uitkomsten van de prioritering:
 - de opdracht om bij de Voorjaarsbrief 2024 te komen met een alternatief om de Bruinenburgersluis eerder dan 2027 aan te pakken
 - het verbeteren en renoveren van gemaal Terwolde conform de oorspronkelijke planning in de periode 2023-2025
- ten aanzien van de resultaatbestemming:
 - de kosten voor het programma Kactus (€ 1.841.000) te onttrekken aan de bestemmingsreserve Opgaven Watersysteem;
 - de kosten voor ontvlechten waterstromen € 1,5 miljoen te onttrekken uit de bestemmingsreserve Ontvlechten Waterstromen;
 - het begrote resultaat 2023 per kostendrager te onttrekken aan de bestemmingsreserves tariefsegalisatie
- de overzichten inzake bruto investeringen (bijlagen 3 en 4)
- het voorstel om aan het college van d&h de bevoegdheid te verlenen leningen aan te trekken tot maximaal het bedrag van de vermogensbehoefte zoals opgenomen in bijlage 3 van de beleidsbegroting, zijnde de volledige vermogensbehoefte van 2023 en 50% van de vermogensbehoefte van 2024
- de subsidieplafonds 2023 voor de volgende regelingen:
 - Waterbewustzijn op € 275.000,-;
 - Partijen beter in beeld bij de kiezer op € 50.000,-;
 - Watersparen op € 500.000,-;
 - Stimulering Landelijk gebied op € 50.000,-;
 - Stimulering Stedelijk gebied op € 250.000,-.

6. het besluit van het algemeen bestuur van 27 september 2021 ten aanzien van het uitvoeringskrediet waterfabriek Wilp in te trekken.

De beheerbegroting 2023 (bijlage 2) wordt ter kennisname aan de commissie gezonden.

Inleiding

Het waterschap heeft de verplichting jaarlijks een begroting en meerjarenraming op te stellen. De begroting geeft ons de inhoudelijke en financiële basis om onze taken in 2023 uit te voeren en de daarvoor benodigde middelen te genereren.

We leven in roerige tijden en dat maakt het lastig om tot een stabiele begroting te komen. De onzekerheden zijn groot. We zien risico's zoals de spanning op de arbeidsmarkt en de prijsontwikkeling en leverbetrouwbaarheid van bouwmaterialen. In de begroting is € 500.000,- opgenomen, ten laste van de egalisatiereserves, om kansen te kunnen benutten op de arbeidsmarkt. Dit conform besluitvorming bij de Voorjaarsbrief.

Het kader in de Voorjaarsbrief was het vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2023. Vervolgens zijn de autonome ontwikkelingen en de uitkomsten van de prioritering verwerkt. Dit leidt tot de in deze begroting gepresenteerde lastendrukprofielen (zie kopje Financiën).

Prioritering

Om de balans tussen doelen, financiën en beschikbare capaciteit optimaal in te zetten, is het afgelopen jaar gewerkt aan een prioriteringssystematiek. In twee beeldvormende bijeenkomsten op 12 september en 3 oktober jl. bent u meegenomen in deze systematiek, het keuze proces en de wijze waarop de uitkomsten van de prioritering worden verwerkt in de begroting 2023. Voor een uitgebreide toelichting op het prioriteringsproces en de gekozen variant verwijzen we naar hoofdstuk 3 van de beleidsbegroting. De concrete uitwerking van de gekozen variant ("B, met elementen van A en C") op de programma's is in hoofdstukken 4 en 5 opgenomen.

Impact prioritering en 'parkeerplaats' 2027

De prioriteringssystematiek is ontworpen om integrale keuzes te maken, over programma's heen, op basis van vooraf vastgestelde leidende principes en criteria. De uitkomsten van deze herleidbare systematiek hebben echter een verschillende impact op de begrotingsprogramma's. In de gekozen variant is de impact bij programma's Veiligheid, Wonen en Besturen en Belastingen relatief beperkt. Daar waar mogelijk wordt binnen het programma Besturen en belastingen en in de bedrijfsvoering gewerkt aan optimalisatie van werkzaamheden. De impact van de prioritering is daarentegen groter bij programma's Watersysteem landelijk gebied, Zuiveren en Duurzaam Vernieuwen. Op basis van de prioriteringssystematiek en de gekozen variant, worden hier scherpe keuzes voorgesteld en sommige activiteiten 'geparkeerd' in 2027. Dit betekent dat activiteiten die conform de systematiek buiten de prioritering vallen, nu stop gezet worden en vooralsnog opgenomen zijn in 2027 (einde planperiode BOP) onder het label 'parkeerplaats'. De capaciteit die hierdoor vrijvalt zetten we in voor activiteiten die prioriteit hebben gekregen. Mochten er op een later moment goede

argumenten zijn om een geparkeerde activiteit alsnog te herstarten dan kan dit, mits hier de capaciteit voor is, of een andere activiteit ervoor wordt stopgezet.

Bestuurlijke voorstel: afwijken van uitkomst prioritering

Bij het behandelen van de begroting is door het college van d&h uitgebreid gesproken over de uitkomsten van de prioritering. Er is waardering voor de systematiek en de integraliteit van het keuzeprocess. De gekozen variant vraagt om scherpe keuzes te maken, waar het college achter staat. Desondanks stelt het college van d&h voor om op twee onderdelen af te wijken van de uitkomst van de prioritering:

1. Renovatie Bruinenburgersluis

In de prioritering is dit project geparkeerd in 2027. Dit betekent dat niet op korte termijn gewerkt wordt aan de renovatie van de Bruinenburgersluis en dat de beschikbare capaciteit ingezet wordt op andere activiteiten. Afgelopen jaar is veel commotie ontstaan over de kap van enkele bomen, ter voorbereiding op de renovatie. Het college is daarom van mening dat het uitstellen van dit project tot 2027 bestuurlijk niet wenselijk is. Vandaar dat het college voorstelt opdracht te geven om bij de Voorjaarsbrief 2024 te komen met een alternatief om de Bruinenburgersluis eerder dan 2027 aan te pakken.

2. Gemaal Terwolde

In de prioritering is dit project geparkeerd in 2027. Gezien de droogteproblematiek, de cruciale rol van gemaal Terwolde en de extra kosten die de afgelopen jaren zijn gemaakt voor noodpompen, vindt het college het bestuurlijk niet wenselijk om de renovatie van Gemaal Terwolde te 'parkeren in 2027'. Op verzoek van het college is gezocht naar alternatieven of gedeeltelijke renovatie mogelijk is in de komende jaren. Het inhaal- en het uitmaalgemaal zijn echter ruimtelijk en technisch zo verweven dat het niet mogelijk is de realisatie te splitsen. Daarnaast levert het niet of later uitvoeren van het cultuurhistorische herstel nauwelijks of geen financieel en capaciteitsvoordeel op. Daarom stelt het college voor om gemaal Terwolde conform de oorspronkelijke planning in de periode 2023-2025 te verbeteren en te renoveren. De uren die nodig zijn voor de uitvoering van dit project (2000 uur in 2023) zijn dan niet beschikbaar voor de uitbreiding van de capaciteit op assetmanagement. Dit wordt conform de risicobenadering doorvertaald in de activiteiten die in het kader van assetmanagement geprogrammeerd worden. De financiële gevolgen van dit voorstel zijn:

- Na oplevering van het project stijgen de jaarlijkse exploitatielasten met de kapitaallasten van circa € 850.000 vanaf 2025. Dit betekent een stijging van 1% van de belastingopbrengst watersysteembeheer in 2025. Voor het lastendrukprofiel agrarisch bedrijf in 2025 betekent dit eveneens een toename van circa 1% (was 2,9% wordt 3,9%).
- Het naar voren schuiven van de investering leidt tot een extra vermogensbehoefte van € 14,5 miljoen over de jaren 2023 t/m 2025. Gezien de gewijzigde vermogensbehoefte is een aanpassing van het mandaat van de treasurycommissie noodzakelijk.

- De gewijzigde vermogensbehoefte werkt globaal door in de schuldpositie (*inclusief parkeerplaats):

	2023	2024	2025	2026	2027*
Concept Begroting 2023	184%	196%	202%	204%	223%
Na aanpassing Terwolde	188%	203%	207%	210%	225%

Dit voorstel is nog niet verwerkt in de voorliggende begroting. Na een positief advies van de commissie wordt dit voorstel verwerkt in de begroting die aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Beoogd effect

De begroting 2023 draagt bij aan transparantie van ons werk als waterschap. We geven inzicht in onze doelen, wat we concreet gaan doen in 2023 en wat dit gaat kosten.

Argumenten

1.1 We voldoen daarmee aan de wettelijke vereisten.

Het waterschap is wettelijk verplicht jaarlijks een beleidsbegroting inclusief meerjarenraming op te stellen. Het algemeen bestuur stelt uiteindelijk de beleidsbegroting vast. In de beheerbegroting is een aantal wettelijk verplichte overzichten opgenomen. Het college van dijkgraaf en heemraden is bevoegd om de beheerbegroting vast te stellen.

3.1 Dit is conform afspraken in de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie.

In de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is bepaald dat bij de begrotingsbehandeling een overzicht wordt geagendeerd van de geraamde investeringen (bijlage 3). De uitgaven en inkomsten van de voorgenomen reguliere investeringen uit het investeringsoverzicht in bijlage 3 worden vervolgens bij de vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur geautoriseerd. Ook de voorgenomen niet-reguliere investeringen < € 2 miljoen uit het investeringsoverzicht in bijlage 3 worden bij de vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur geautoriseerd. Het college van d&h kan na vaststelling van de begroting beschikken over de in deze begroting opgenomen investeringskredieten waarvan de start van de uitvoering of het moment van aanschaffing is gepland in het begrotingsjaar 2023.

Voor de niet-reguliere investeringsuitgaven > € 2 miljoen uit het investeringsoverzicht is bepaald dat het college van d&h een kredietvoorstel voorlegt aan het algemeen bestuur. Deze investeringen zijn opgenomen in bijlage 4. Bij de begrotingsbehandeling kan het algemeen bestuur investeringen aanwijzen waarvoor zij in het begrotingsjaar een separaat kredietvoorstel willen ontvangen.

4.1 Op basis van dit mandaat kan in 2023 de treasuryfunctie worden uitgeoefend.

Middels ondermandaat is de treasurycommissie bevoegd om leningen af te sluiten. Hiertoe is het wel noodzakelijk dat het algemeen bestuur bij het vaststellen van de begroting het maximum bedrag vaststelt van aan te trekken leningen in het begrotingsjaar.

5.1 De vijf subsidieplafonds zijn nodig om in 2023 subsidies te kunnen verstrekken.

In de betreffende subsidieregelingen is opgenomen dat het algemeen bestuur het subsidieplafond vaststelt. Binnen dit plafond en rekening houdend met de overige subsidievoorschriften kunnen in het begrotingsjaar subsidies worden verstrekt.

6.1 Dit is nodig vanuit formeel juridisch oogpunt.

Op 27 september heeft het algemeen bestuur een uitvoeringskrediet verstrekt voor het realiseren van de eerste zuiveringsstraat van de waterfabriek Wilp. Het AB is tussentijds geïnformeerd over de ontwikkelingen. Dit project is meegewogen in de integrale prioritering die plaats vond richting de voorliggende begroting. In het voorkeursscenario dat in de begroting is uitgewerkt, wordt voorgesteld om de realisatie van de waterfabriek te parkeren. Omdat een uitvoeringskrediet is verstrekt, dient dit besluit formeel te worden ingetrokken.

Financiën

De lastendrukprofielen in de begroting 2023 laten de volgende stijgingspercentages zien:

Begroting 2023 + mjp per profiel	% stijging	2023	2024	2025	2026	2027
	2022 2023	2024	2025	2026	2027	
Huishouden (eenpersoons; met huurwoning)	7,5%	7,1%	3,0%	0,6%	4,3%	
Huishoudens (met huur woning)	9,7%	6,4%	3,6%	0,5%	4,0%	
Huishoudens (met eigen woning)	7,2%	6,1%	2,7%	0,0%	3,5%	
Agrarisch bedrijf BEMALEN	5,0%	9,7%	2,9%	1,8%	6,0%	
Agrarisch bedrijf ONBEMALEN	5,0%	9,5%	2,9%	1,7%	5,8%	
Natuurterrein	5,5%	10,1%	3,0%	2,0%	6,2%	
Groothandel	2,4%	5,0%	1,0%	-0,4%	0,9%	
Productiebedrijf voedingsmiddelen	9,8%	5,5%	3,5%	0,0%	3,4%	

Voor alle profielen geldt dat de percentages van lastendrukontwikkeling boven het kader van de Voorjaarsbrief uitkomen.

De lastendrukpercentages vanaf 2024 zijn indicatief. Daarbij hebben we zuivere begrotingsprincipes gehanteerd en gelijke uitgangspunten toegepast als in de voorjaarsbrief 2023. Bij de voorjaarsbrief 2024 kijken we in hoeverre we realistischere percentages kunnen bereiken bijvoorbeeld door mogelijke inzet van reserves, actuele kosten- en opbrengstenontwikkelingen.

Vervolg

De planning van de vervolgstappen is als volgt:

- Technisch vragenuur 24 oktober 2022
- Advies commissie 31 oktober 2022
- Vaststelling algemeen bestuur 21 november 2022

Vanaf 3 november wordt de begroting gedurende 14 dagen ter inzage gelegd.

Communicatie

Na behandeling in de commissie wordt een infographic (A3) opgemaakt waarin de highlights van de begroting worden weergegeven. We streven ernaar deze infographic bij de stukken te voegen voor de AB vergadering van 21 november. Daarnaast besteden

Datum 13 oktober 2022
Onderwerp Begroting 2023
Pagina 6 van 6

we extra aandacht aan een goede en zorgvuldige communicatie over activiteiten die door de prioritering zijn verschoven naar 2027.

Bijlagen

1. Beleidsbegroting 2023 (inclusief meerjarenraming 2024 t/m 2027)
2. Beheerbegroting 2023 (ter kennisname)
3. Overzicht alle investeringen 2023
4. Overzicht investeringen > € 2 miljoen

Ondertekening

Dijkgraaf en heemraden

Advies